Annemle büyülü yolculuğumuz

Ayşe Gül Altınay

23 Kasım 2026. Bugün benim doğumgünüm. Canım annemin 55 yıl önce beni büyük zorluklarla doğurduğu gün. Tek başına göğüslemek zorunda kaldığı çok acılı bir gecenin sonunda ağlayarak çıkmışım rahminden. İlk tanıklığım, onun haykırışları ve canlı canlı atılan dikişler sırasında yaşadığı dayanılmaz acı olmuş. Belki de bu tanıklığın etkisiyle bebekliğim boyunca iç çeke çeke ağlamaya devam etmişim – her seferinde annem, babam ve teyzem tarafından sevgiyle sarılıp sarmalanarak.

Bugün annemsiz kutladığım ilk doğumgünüm. Annemsiz diyorum ama değişen tek şey bu yaşamdaki fiziksel varlığı. Yoksa her an benimle. Hayatıma nakşettiği birbirinden özel hediyeyle dopdolu içim. İlk hediyemi doğum anında almışım: Beklenmedik acıları cesaretle göğüslemenin ve sevgiye dönüştürmenin ne demek olduğunu göstererek karşılamış annem beni. 55 yıl sonra gelen vedamız da bu hediyenin başka bir katmanda devamı sanki: Hastalık ve ölümü cesaretle göğüslemenin; hatta, daha da öteye giderek, sevgiyi çoğaltan, yaşamı kutlayan bir yolculuğa dönüştürmenin mümkün olduğunu göstererek veda etti annem bize.

Bu yazı bu büyülü yolculuğun hikâyesi. Benim kalbimi derinden açan bu yolculuk belki sizin kalbinize de dokunur.

Joan Didion'ın "The Year of Magical Thinking / O Yılın Büyüsü" kitabını 2005 yılında çıkar çıkmaz okumuş, uzun süre etkisinde kalmıştım. Oysa yası sıcak bir kayıp yoktu o sırada hayatımda. Yas ve ölümün daha çok toplumsal ve siyasal boyutları üzerine düşünüyor ve yazıyordum. Militarizm, savaş, soykırım… Ani eş kaybı sonrası yazılmış bu anlatı neden bu kadar çekmişti ve etkilemişti beni? Sanırım yanıtı başlıkta gizli: Joan Didion bende yasın ve yaşamın "büyü"sünü görmeye ve anlamaya dair yeni bir kapı aralamıştı – muhtemelen kitabın kastını aşan bir kapı. Neredeyse 20 yıl sonra, canım annemin yaşamın kıyısında gezindiği 22 aylık "büyülü" yolculuğu boyunca o kapı usul usul açılmaya devam etti – kâh içimin derinliklerine, kâh yaşamla ölümün dansa kalktığı kâinatın derinliklerine.

Annem Nusret/Nusreta Karayazgan 28 Mart 2026'da son nefesini verdiğinde eleleydik. Kulağına eğilmiş, o günlerde içimde durmaksızın çalan bir şarkının sözlerini fısıldıyordum. Öyle huzurluydu ki… yüzünde neredeyse mutlu bir ifade vardı. Kelimenin tam anlamıyla "ışık saçıyordu" – bunun ne demek olduğunu yaşayınca anladım. Son nefesinin hangi nefes olduğunu hissettirmeyen bir yumuşaklıkta yaptı annem geçişini. Ona olağanüstü bir ihtimamla bakmış doktor ve hemşirelerle, 57 yıllık aşkı, hayat yoldaşı Erdal'ıyla, can kardeşi Suada'yla, bu yolculuğuna büyük bir sevgi, şefkat ve beceriyle eşlik etmiş Dilara'yla, sevgiyle sarmalandığı hastane odasında, kendisi de hepimizi ışığıyla, huzuruyla, sevgisiyle sarmalarken… "Son ana kadar annemin elini tutuyorduk" diyordum ilk günlerde. Sonra düzeltmeye başladım: "Annem son ana kadar elimizden tutuyordu."

Tam anlamıyla buydu yaşadığımız. Annem 22 ay boyunca her birimizin elinden ayrı ayrı tutup büyülü bir yolculuğa çıkardı bizi. Dışarıdan bakıldığında pek öyle görünmese de geminin kaptanı annemdi, rotayı o belirliyordu. Bizlere düşen tanıklık ve eşlik etmekti. Büyük bir lütuf olarak yaşadığım bu eşlikçilik deneyimini söze dökmek hiç kolay değil ama beni bu kadar derinden dönüştüren bir deneyimi kendime saklamam da mümkün değil. O yüzden deneyeceğim.

Annemin hayat hikâyesini, bu hayatta olduğu ve yarattığı mucizeleri anlatmaya kalksam aylarca, belki yıllarca yazmam gerekir. Ancak kendisinin yazmadığı bu hikayeyi anlatmak bana düşer mi? Emin değilim. İç sesim "düşmez" diyor. En iyisi iki yıl öncesinden başlamak ve yaşamının bu son dönemecinde bana bıraktığı hediyeleri, içime ektiği tohumları dilim döndüğünce paylaşmaya çalışmak – olduğu gibi, olduğu kadar.

"Ben iyiyim"

20 Mayıs 2024. Babam telefonda annemin felç geçirdiğini söylüyor. Sesi kaygılı ama sakin. Çoktan ambülansı aramış. Hastanede buluşuyoruz. Annem kendinde; konuşuyor, şakalaşıyor, bizleri sakinleştirmeye çalışıyor. "Erdal çok telaş yaptı, ben iyiyim" diyor. Bunu defalarca tekrarlıyor: "ben iyiyim." Vücudunun sol tarafı felç. Çekilen tomografide şah damarına bağlanan iki büyük damarın tıkandığı görülüyor. Damarları açmak ve onu hayatta tutmak için verecekleri ilaç beyin kanaması riski barındırıyor. Birkaç doktora danıştıktan sonra onaylıyoruz. İlacı verdikten sonra girişimsel radyolojiyle müdahale edilebilecek bir hastaneye sevkediyorlar ama uyarıyorlar, "hastanede büyük bir yoğunluk var." Yani anneme zamanında müdahale edilebilecek mi bilemiyoruz.

İki emekli maaşıyla mütevazi bir hayat süren annem ve babamın yıllardır çok zorlanmalarına rağmen aksatmadan sürdürdükleri özel sağlık sigortaları var. Bu sayede seçeneklerimiz artıyor. Sonraki 22 ay ikinci evimiz olacağından haberdar olmadığımız donanımlı bir hastanenin Acil Servis'inde buluyoruz. Önce uzun süren zorlu bir müdahale, ardından Yoğun Bakım. Ertesi gün öğleden sonra ziyaret saati var. O zamana kadar annemi göremeyeceğiz. Gece geç saatte eve döndüğümüzde içimiz pırpır.

Korktuğumuz oluyor ve sabaha karşı bir telefonla uyanıyoruz: Annem beyin kanaması geçirmiş, acilen ameliyata alınması gerekiyor. Apar topar hastaneye gidiyoruz. Bir ömür gibi geçen saatler boyunca bir ekranın karşısında ameliyatın bitmesini bekliyoruz. Sonra da doktorları görmeyi… Ameliyat başarılı ama haberler pek iyi değil. Beyinde çok büyük bir hasar var. Her an herşeye hazır olmamız bekleniyor. Sonraki üç ay boyunca bunun ne demek olduğunu her gün yeniden idrak ediyoruz: Yoğun Bakım demek hayati risk demek, her an en kötü habere hazırlıklı olmak demek. Annemin durumunda bir başka kötü olasılık da bulunduğu koma halinden hiç çıkamaması. Hasar o kadar büyük ki, bu olasılık çok yüksek.

Her gün önce annemi görüyor (sadece 15 dakika!) sonra da nöbetçi doktorlardan annemin gidişatına dair haberleri alıyoruz. Her biri ihtimamla, sabırla, şefkatle ve şeffaflıkla bizi bilgilendiriyorlar. Donanımlarına ayrı insanlıklarına ayrı hayran kalıyoruz. Gündelik gidişat inişli

çıkışlı olabiliyor ama genel gidişat konusunda kimse iyimser değil. Annemin bu derin koma halinden çıkması, gözlerini açması, gözlerini açsa bile bilincinin açılması beklenmiyor. Bizimle iletişim kurabilecek bir iyileşme daha da uzak bir hayal.

Annem entübe başladığı yolculuğuna ikinci haftadan itibaren trakeostomi ile devam ediyor. Telafuz etmeyi uzun süre öğrenemediğimiz trakeostomi – yani 'nefes borusu' – ameliyatla boğazdan açılıyor, nefese destek veren makine (Home Vent) ile ciğer arasındaki köprü oluyor. Sık sık temizlenmesi ('aspire edilmesi') gereken o köprü annemin yaşam köprüsü oluyor! [i]

Şiirlerle, şarkılarla…

Daha ilk günden başlayarak Yoğun Bakım yolculuğumuza müzikler eşlik ediyor. Anneme büyük bir özenle bakan hemşireler sayesinde Spotify'da oluşturduğumuz liste neredeyse tüm gün çalıyor. Biz de kısacık ziyaretlerimizde bu müziklerin bir kısmını kâh çalıyor kâh söylüyoruz! Listenin başında Villa Lobos'un Bachianas Brasilieras'ından 5 numaralı arya var. Tabii ki Victoria de Los Angeles'in sesinden! O gün anneme yazdığım mektuba şöyle bir not düşüyorum: "İnşallah Gamze hemşire sana arada Bachianas Brasilieras dinletmeye devam ediyordur." Sağolsunlar, Gamze hemşire, Zehra hemşire, Arafat hemşire başta olmak üzere tüm hemşireler ilk günlerde Bachianas Brasilieras'ı, sonrasında da hazırladığımız müzik listesini anneme her fırsatta dinletiyorlar.

İçinde yok yok bu listenin! Bir yandan en sevdiği Neşet Ertaş ve Ruhi Su türküleri, bir yandan Beatles parçaları, bir yandan opera aryaları. Ama biliyoruz ki hepsi bir yana, Bachianas Brasilieras 5 numaralı arya bir yana! Annemin 1970'lerin sonlarında, Diyarbakır-Çüngüş dağlarında, hep açık tuttuğu TRT3 Radyo'da Victoria de Los Angeles'ten dinleyip de aşık olduğu bu arya, en zor günlerinde ona eşlik etmekle kalmıyor, can arkadaşları Amerikan Kız Koleji '67 kadınlarının önayak olmasıyla, hepimizin her akşam 9'da dinleyip anneme şifa dileklerimizi, dualarımızı iletmemize de aracı oluyor. Dünyanın dört bir köşesinden sevenlerinin annem için Bachianas Brasilieras dinlediği bu büyülü akşam ritüelimiz aylarca sürüyor. Yoğun Bakım hemşireleri sayesinde eş zamanlı olarak annem de katılıyor bu ritüele – Victoria de Los Angeles'in kadife sesi onu da bizi de sarıp sarmalıyor. En zor günlerimizde Victoria ve annemin can dostları – en başta da Ester, Hüldan, İnci ve Ayşıl – hep bizimle.

Sonra okuduğumuz araştırmalardan öğreniyoruz ki komadan uyanan bazı hastalar hangi müzikle uyandıklarını hatırlıyorlar. Komadan uyandıran müziklerin tek ortak özelliği o kişi için özel olmaları. Yani herhangi bir müzik değil, yüreğimize dokunmuş, hücrelerimizde hafızası olan müzikler uyandırıyor, yaşama geri davet ediyor bizi. Daha da çarpıcısı, son araştırmalar gösteriyor ki, en derin komada yatan hastalar dahi sevdikleri müzikleri tanıyorlar ve (nörolojik olarak) olumlu yanıt veriyorlar.

Annemin sürekli müzik dinlemesi konusunda ısrarcı olduğumuz ve her ziyaretimizde ona şarkılar söylediğimiz günlerde henüz bu araştırmalardan haberdar değiliz ama içsel olarak biliyoruz müziğin ona iyi geleceğini. Annem yaklaşık iki ay sonra uyanmaya başladığında

arkaplanda hangi müzik çalıyor bilmiyorum ama (doktorların hiç beklemedikleri) bu uyanma sürecinde, ehil ellerde gördüğü tedavi ve aldığı olağanüstü bakımın yanı sıra, Bachianas Brasilieras'ın özel bir yeri olduğuna ve Victoria de Los Angeles'i her akşam aynı saatte onun için dinleyen canlarının sevgisini yüreğinde hissettiğine inanıyorum.

Bir başka parça daha var ki o da annemin bizlere yürekten dokunmasına vesile oluyor bu zorlu süreç boyunca. Kardeşim Cenk, Bob Marley'in *Three Little Birds* (Üç Küçük Kuş) parçasının Stacey Kent yorumunu annemin çok sevdiğini hatırlıyor ve müzik listesine ekliyor. Dahası, onun üç küçük kuşu olarak Barış, Cenk, ben ve büyük kuşları babam ve Suada teyzem, yoğun bakım ziyaretlerimizde bu şarkıya seslerimizle eşlik ediyor, her ziyaretimizi *Three Little Birds* parçasıyla tamamlıyoruz.

"Every little thing's gonna be alright" diyor bu parça. Her küçük şey hallolur, sen hayatın özünü hatırla. Bu hatırlatmayı yapan annem adeta. Ona her ziyaretimde teşekkür ediyorum: "Bu parça senin bize hediyen" diyorum. Ve ardından hep birlikte söylüyoruz: "Don't worry about a thing… Every little thing's gonna be alright. " Hiç şarkı söylemeyen babam dahi ezberliyor bu şarkının sözlerini ve katılıyor koroya. Bu sözler her gün daha bir işliyor içimize. Canımızı sıkan şeyler olduğunda, bu şarkıyı hatırlıyor, "bunlar küçük şeyler ve elbet hallolurlar" diyerek hayatın özüne, sevgiye, dostluğa sığınmaya çalışıyoruz – olduğu kadar.

Ve biz bunu dedikçe, hayat bize tatlı tatlı göz kırpıyor. Annemin yoğun bakımdaki birinci ayı bayrama denk gelince bayram tatiline çıkamayan hemşire, hastabakıcı ve doktorlara bir dayanışma hediyesi almak istiyorum ve kendimi kısa bir süre önce keşfettiğim NiarMena'da buluyorum. NiarMena hem Adapazarı'nda Nihan Çağlar tarafından kurulmuş bir kadın kolektifinin, hem de Türkiye'nin farklı köşelerinden kadın kolektiflerinin, kadın sanatçıların yarattıkları güzellikleri satan Yeldeğirmeni'ndeki kafe ve dayanışma mekanının adı.

Bayram arifesinde, ev-hastane döngümü kırıp da gittiğim bu güzel mekanda, NiarMena kolektifinin ürettiği minik çantalara bakarken gözlerime inanamıyorum: Üzerine üç kuş işlenmiş rengarenk bir çanta var aralarında! Kalbim pıt pıt atmaya, içimde *Three Little Birds* çalmaya başlayıveriyor tabii. Her gün anneme bu şarkıyı söylediğimizi duyan (ve belki de biraz deli olduğumuzu düşünen) hemşire ve doktorlar için üç küçük kuşlu minik çantalardan daha güzel bir hediye olabilir mi! Dükkandakilere bir şey söylemeden, yaşlı gözlerle raftaki tüm çantaları alıveriyorum. Onlar hediye paketlerini yaparken ben gezinmeye devam ediyorum.

Kol çantalarının yanına geldiğimde daha da büyük bir sürpriz bekliyor beni. Üzerine üç kuş işlenmiş kol çantasının üzerinde bir el yazısı var: "Every little thing's gonna be alright"! Kuşlar, yazı ve ben uzun süre bakışıyoruz. Meğer bu kuşlar gerçekten *Three Little Birds*'ün üç küçük kuşlarıymış; NiarMena kadınları Adapazarı'ndaki atölyelerinde onları Bob Marley kuşları olarak işliyorlarmış. Her gün anneme bu şarkıyı söylememize tanıklık etmiş Yoğun Bakım doktorları, hemşireleri ve hastabakıcılarına üç küçük kuş çantalarının ulaşmasıyla sanki bir döngü tamamlanıyor.

Annem, Yoğun Bakım'da geçirdiği ikinci ayın sonlarına doğru yavaş yavaş gözlerini açmaya başlıyor – üçüncü ayında ise elimizi sıkmaya, sorularımıza başıyla, gözleriyle, elleriyle "evet – hayır" şeklinde yanıtlar vermeye... Bizden mutlusu yok! Sonunda hastanenin – ikinci evimiz olacak – 11. Katına çıkıyoruz. Artık 24 saat beraberiz annemle. Tabii müziklerimiz de bizimle.

Sevgili doktorumuz Süda Tekin, Yoğun Bakım sürecinden başlayarak 11. katta, evde ve en son yine 11. katta devam edecek yolculuğumuz boyunca anneme büyük bir ihtimam, bilgelik ve yaşam enerjisiyle eşlik ediyor – bir süre sonra anlıyoruz ki annem doktorunu da özenle seçmiş. Süda hoca, her sabah Figen hemşireyle birlikte odaya girdiğinde önce sevgi ve şefkat dolu sesiyle "Günaydın!" diyor, sonra da müziğe kulak veriyor. Duyduğu her parçaya dair söyleyecek güzel bir sözü var. Gün boyunca anneme bakıma gelen hemşire ve hastabakıcılarla da bol bol müzik sohbeti yapıyoruz. Annemin müzikleri hepimize iyi geliyor!

Zamanla müziklerimiz çeşitleniyor. Cenk arada kendi bestelediği müzikleri dinletiyor anneme, Barış ise annemin başucunda geçirdiği haftalar boyunca sürekli yeni müzikler çalıyor. Bir süre sonra Dilara'nın aramıza katılmasıyla, listeye Dilara'nın müzikleri de ekleniyor. Hastane odamız onun yaşam enerjisi ve Sezen Aksu'nun sesiyle iyice şenleniyor. Canım arkadaşım Hülya (Adak), annemin eliyle ses çıkarabileceği ufak ritim aletleri ve neşeli bir '60lar -'70ler müzik listesiyle geliyor bir gün hastane odamıza. Annem hiç kaçırmıyor fırsatı; müzik aletlerinin hepsiyle oynuyor, ritim tutuyor; biz de dansediyoruz.

Ardından hepimizi şaşkınlık içinde bırakan (ilk ve son olacağını henüz bilmediğimiz) bir pencere açılıyor: Annem eline kalem alıp Hülya'nın getirdiği defterlerden birine yazı yazmaya başlıyor. Önce bizlerin isimlerini ve bize tanıdık bazı kelimeleri yazıyor, sonra da yazı yazdığını duyup heyecanla odaya doluşan hemşirelerin ve hastabakıcıların isimlerini: Enes, Yusuf, Batu, İlayda, Hicran… Sadece bildiği kelimeleri ve isimleri değil, yeni duyduklarını da o harika el yazısıyla yazabiliyor yani – aylardır yazmak için kullanmadığı, uzun süre komada uyuyan eliyle. Hepimiz şaşkınız! O gün yazdıkları arasından bir cümlecik içimize yer ediyor: "Neşe ve afiyetle…" Annemin bize mesajı net: Her ne yapacaksak neşe ve afiyetle yapalım, hayatı dolu dolu yaşayalım! Onun hasta haliyle dahi yaptığı gibi… Müzik dinlemek ve şarkı söylemek de neşe ve afiyetle örülen bu büyülü yolculuğun asli unsurları!

Müziklerle şifa yolculuğumuz önce hastanede, kısa bir süre bakımevinde, sonra da evde devam ediyor. 23 Kasım 2025'te, hastaneden eve çıkışımızın birinci yılında, hayatımın en güzel doğumgünü hediyesini Ruhi Su Dostlar Korosu'ndan can dostlar Emir Doğan Yılmaz, Doğukan Bayır, Ebru Erkan, Esra Gülpınar, Ezgi Baş ve Çiğdem Usta'dan alıyorum. Hayal dahi edemeyeceğim bir hediye: Annemin yatağı başında bir Ruhi Su konseri! Annem, babam ve ben elele Ruhi Su türküleri dinliyoruz - yanımızda canım Suada teyzem, annemle babamın 55 yıllık dostları Bülent abi ve sevgili Dilara ile…

Ben Ruhi Su dinlenen bir eve doğmuşum. Ruhi Su ile kim nasıl tanıştı diye konuşurken Bülent abi anlatıyor: "Ben Ruhi Su'yu ilk Nusret ve Erdal'ın evinde dinledim. Bütün plakları vardı evlerinde, akşamları toplandığımızda onları çalar, dinlerdik." Ay sonunu zor getiren iki öğrenci

olarak annem ve babamın mütevazi evleri Ruhi Su plaklarıyla doluymuş meğer! Kendisini çeşitli konser ve dinletilerde canlı dinlemekle kalmamışlar, evde de hep bize eşlik etmiş Ruhi Su'nun sesi… Ruhi Su ile anne karnında tanışmışım, bebekliğim ve çocukluğum boyunca da bol bol dinlemişim yani.

Bu bilgiyi, Kasım ayının başlarında Ruhi Su Dostlar Korosu canlarından sevgili Emir'le paylaştığımda çok duygulanıyor ve hemen ertesi gün arayıp "biz korodan birkaç arkadaş eve gelip annene Ruhi Su türküleri söylemek istiyoruz" diyor. İnanamıyorum bu cömert teklife… Anneme durumu anlatıp "gelsinler mi?" diye sorduğumda öyle hevesli bir "evet" geliyor, başını öyle net bir şekilde aşağı-yukarı sallıyor ki nezaketen bile "zahmet etmeyin" diyemiyorum. "Çok mutlu oluruz, bekliyoruz" diyorum! Bu yolculuk, bana destek almayı, yürekten verilenleri kabul etmeyi de öğretiyor.

Ve geliyorlar – 6 güzel yürek, bir de sazları. Ömür boyu unutamayacağım bir gün yaşatıyorlar bize. Annemin başından sonuna uyanık kaldığı ve çok duygulanarak dinlediği konser boyunca bir elinden ben tutuyorum, bir elinden babam. Arada hep birlikte ağlıyoruz – kâh mutluluktan kâh türkülerin çağrıştırdıklarından. 54. doğumgünüm, hepimizin kalbini açan bir dostluk, dayanışma ve yaşamı kutlama şölenine dönüşüyor – hayatın büyülü anlarından biri olarak hep hatırlayacağım olağanüstü bir şölen.

Annemle geçirdiğimiz bu büyülü yolculuğa müziklerin yanısıra şiirlerin şifası da eşlik ediyor.

Yeryüzünün bereketi seninle olsun
Işığın netliği seninle olsun
Okyanusun akıcılığı seninle olsun
Ataların koruyuculuğu seninle olsun.

Ve bu sevgi sözleri
yumuşacık bir meltem gibi
sarıp sarmalasın seni,
görünmez bir pelerin olup
korumaya alsın hayatını.

John O'Donohue (Beannacht)

Yoğun Bakım günlerinden başlayarak her gün bu sözcüklerle sarılıyorum anneme – paylaştığımız her bir ana, elimi sımsıkı tutan, sevgi ve şifa akıtmaya devam eden eline, bize vermeye devam ettiği tüm hediyelere, cesarete, umuda şükrederek. En karanlık anlarımızda Mary

Oliver'dan William Wordsworth'e, Mevlana'dan Gülten Akın'a pek çok şair içimize şifa ve umut üflüyor.

Ah, bir de annemin lise yıllarından beri çok sevdiği o dizeler yok mu, her okuduğumda beni derinden etkiliyor:

What though the radiance which was once so bright
Be now forever taken from my sight
Though nothing can bring back the hour of splendor in the grass, of glory in the flower
We will grieve not, rather find strength in what remains behind.

William Wordsworth (Splendour in the Grass / Çimin İhtişamı)

Bir zamanlar parıl parıl parlayan o ışık
Yitip gitmiş olsa da,
Artık hiçbir şey geri getiremeyecek olsa da
Çimin ihtişamlı, çiçeğin görkemli zamanını,
Elimizde kalana hüzünlenmek yerine, derman bulacağız ondan.

Bir yandan annemin yaşam hikayesini ve gücünü hatırlatıyor bana bu dizeler, bir yandan önümü aydınlatıyor. Yasın geçmişe dönük bir ahlanma değil, bize kalanlardan güç bulma, derman bulma, şifa bulma süreci olabileceğini söylüyor. Bu yazıyı doğuran pencere tam da bu…

Annemin şifalı eli

Annem her zaman "bilge" bir kadın oldu – ölümünden sonra o kadar çok insan ondan bahsederken bu kelimeyi kullandı ki! Aile içinde de algısı hep öyleydi ama bunu ona yeterince aynaladık mı, yeterince dillendirdik mi emin değilim. Hastalığı boyunca anneme büyük bir sevgi ve şefkatle bakan babam, hemen her gün hatırlatıyordu ona: "Sen bizim ailemizin çınarısın!"

Annem çınarları çok severdi. Kendisi de, babamın dediği gibi, aileyi birarada tutan, köklendiren, zor zamanlarda topraklandıran, bilgeliğiyle besleyen, sevgisiyle sarıp sarmalayan ulu bir çınar oldu hep.

Yaşam boyu içinde taşıdığı bilgeliği derin bir şifaya dönüştürme ve başkalarıyla paylaşma yolunda, annemin yaşadığı en önemli dönüşüm 2010 yılında tanıştığı Reiki ile oldu. Birinci ve ikinci seviyeye açıldıktan sonra bir müddet kullanmadı annem Reiki'yi. Her alanda olduğu gibi burada da önce analitik zihnini doyurması, tüm "kullanım kılavuzlarını" okuması gerekiyordu. Reiki ile ilgili bulabildiği her kitabı okuduktan sonra, açıldığı evrensel enerji ile kimseye zarar veremeyeceğini, enerjinin akması gereken şekilde akacağını, kendisinin sadece bir aracı

olduğunu anladığı noktada rahatladı; önce kendinde sonra bizlerde uygulamaya başladı. Bir süre sonra ustalaşan ellerinin dokunduğu yer yoğun bir enerjiyle adeta yanıyordu. Üstelik elini dokundurması bile gerekmiyordu, uzaktan da hissettiriyordu şifasını.

Annem, uzun yıllar bir türlü bırakamadığı sigarayı Reiki'nin desteğiyle bıraktı; KOAH ile kapasitesi azalmış ciğerleri yavaş yavaş açıldı. Bypass ameliyatı sonrası babamı rahatlatmak için annemin Reiki yaptığını öğrenen kalp cerrahı babama dönüp: "çok şanslısınız" demişti. Reiki'nin yurtdışında hastanelerde bakım süreçlerine entegre edildiğini bilen bir doktordu.

Evet, şanslıydık. Annemin elinin dokunduğu herkes ve her şey çok şanslıydı. Köpek ve kedi yoldaşlarından, evdeki çiçeklere, parktaki ağaçlara, hastalık süreçlerine uzun Reiki kürleriyle eşlik ettiği aile bireylerinden uzaktan destek olduğu arkadaşlarına, ve tabii babamdan çocuklarına, gelinlerine, torunlarına kadar hepimiz çok şanslıydık.

Öyle saf ve güzel bir enerjisi vardı ki tadına varan, peşini bırakmıyordu. Büyük halamı hastane yatışlarında ziyaret ettiğinde önce ona Reiki yapıyordu annem, sonra da sıraya dizilen hemşire ve doktorlara.

Bir süre sonra uzaktan Reiki talepleri gelmeye başladı. Bildiğim kadarıyla kimseden bir karşılık almadı bu destekler için. Hayat boyu hepimize yaptığı gibi tevazuyla, cömertlikle, sevgiyle sundu Reiki elini ihtiyacı olan herkese.

Ölümünden sonra kütüphanesinin üzerinden geçerken ne çok Reiki kitabı okuduğunu, kimini belli ki dönüp dönüp okuduğunu, hangi cümlelerin altlarını çizdiğini, aldığı ayrıntılı notları görünce hem şaşırdım, hem şaşırmadım. Annem tanıdığım en çalışkan insanlardan biriydi ve yaptığı her işi büyük bir ciddiyet, sorumluluk ve özenle yapardı.

Reiki annemin bilgeliğine başka bir bilgelik kattı. Üstelik bu yolculukta oldukça yalnız ilerledi. Ona el veren bir ustası olmadan, Reiki 3'e dahi açılmamışken, kendi kendine ustalaştı. 2020'de yapmaya başladığı Çigong, bu derinleşmeyi topraklamasına, bedeninde akan enerjiyi daha kolay anlamasına yardımcı oldu. Çigong hocamız Tarık Tekman, annemi "en azimli, en çalışkan, en kıdemli" öğrencisi olarak tanımlayıp, ona özel bir "140 Gün Çigong Mezuniyet Töreni" düzenlediğinde annem inanılmaz mutlu oldu! "Katılabildiğim tek mezuniyet törenim oldu," dedi. Yugoslavya'dan İstanbul'a, Kartal Ortaokulu'ndan – para kazanmak için sürekli çalışmak zorunda olan burslu bir öğrenci olarak devam ettiği – Amerikan Kız Koleji'ne, oradan da yarım bırakmak zorunda kaldığı Boğaziçi Üniversitesi'ne uzanan yolculuğunda hiçbir mezuniyet törenine katılamamıştı.

Neredeyse her gün yaptığı Çigong hareketleri ve duruşları, Yeşim Üçer'le haftalık Çigong dersleri ve arada katıldığı meditasyonlar anneme çok iyi geliyordu ama Reiki'de yaşadığı derinleşme bir başkaydı. Onun içsel yolculuğunun ana hattı hep Reiki olageldi. Bir süre önce "benim bir ustaya ihtiyacım var, yaşadıklarımı paylaşabileceğim, beni yönlendirebilecek bir

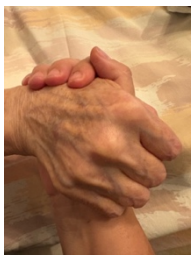
Reiki ustasına…” demeye başlamıştı ama henüz ustasını bulamadan yaşadığı inme ve beyin kanamasıyla yolculuğu başka bir hatta taşındı.

Ve o noktada, yıllar önce birlikte başlayan Reiki yolculuğumuzda yeniden buluşmuş olduk. Annemle aynı anda el almış olsak da sonrasında yollarımız biraz ayrılmıştı. Benim derinleşme yolculuğum, meditasyon, aile dizimi, sema dönmek ve Çigong’tan geçmişti. İnme deneyiminden birkaç ay önce annem bana Reiki’nin uzaktan paylaşım sembolü olan Hon Sha Ze Sho Nen’i gönderip “uygun bir zamanında bana uzaktan Reiki enerjisi göndermeni istiyorum, nasıl hissedildiğini merak ediyorum” diyince ne yapacağımı bilememiştim. Yıllar içinde uzaklaşmış olduğum ileri Reiki sembollerine dönmem ve anneme uzaktan enerji göndermem sağlığında kısmet olmadı. Ama Yoğun Bakım’a yattığı ilk andan itibaren Reiki bizim gizli buluşma aracımız oldu. Annem belki de bunu önden hissedip beni hazırlamak istemişti, kimbilir.

Yoğun Bakım kapısında sevdiğinin sağlığına dair haber beklemenin, günde 10-15 dakikalık görüşlerle yetinmenin ne kadar zor olduğunu hemen ilk günden öğrendik. Ama işte, annemin de bana hatırlattığı gibi, elimizde büyülü bir araç vardı: Uzaktan da olsa bağ kurmamızı sağlayan Reiki. Annemin can dostu Reiki. Daha ilk günden benim de can dostum olmaya başlayan Reiki. Komadaki annemi her görüşümde kulağına fısıldıyordum: “Reiki’nin güzel alanında ve Victoria de Los Angeles’in güzel sesinde buluşmak üzere.”

Annemin Yoğun Bakım’daki mesaisinin ikinci ayında artık Reiki 3’e açılma zamanımın geldiğine karar verdim. Eğer anneme destek olmaya devam edeceksem Reiki’nin bir sonraki basamağına atlamamda fayda vardı. İçime bu niyet düştükten birkaç gün sonra, ev-hastane hattını kırarak gittiğim tek düzenli yer olan Feriköy Ekolojik Pazarı’nda, yıllardır görmediğim arkadaşım Özden Bulut’a rastladım. Annem de onu tanır ve çok severdi. Meğer görüşmediğimiz yıllar içinde Özden de Reiki’ye açılmış, hatta Reiki ustası olmuştu! Annemin durumunu öğrenir öğrenmez ona Reiki göndermeyi teklif etti ve bana kendi ustasından Reiki 3 eğitimi almamı hararetle tavsiye etti. Sonradan dostum da olacak sevgili ustam Lütfiye Öznur Açıkalın’la bu sayede buluştum ve daha bir hafta geçmeden kendimi son dakika bir iptal olması sayesinde katılabildiğim bir Reiki 3 eğitiminde buldum.

Bir zeytin ağacının altındaki minik çadırım Reiki 3 yolculuğumun yuvası, Yıldızlı Vadi ise annemle 20 ay daha devam edecek yolculuğumuz boyunca ikinci evim oldu. Sevgili Öznur, Dilan ve Feyyaz, çemberlerde buluştuğum nice güzel yürekle ve Yıldızlı Vadi’nin tüm canlarıyla birlikte, hem bana hem anneme olağanüstü bir sevgi ve dönüşüm alanı açtılar. İlk 10 ay Reiki 3 alanından, sonra da Reiki ustalık alanından bağlandım anneme. Yol boyunca pek çok Reiki ve Gül meditasyonunu elele dinledik. Öznur bir Reiki ustası olmanın ötesinde aynı zamanda bir “gül ustası”ydı. Gül enerjileriyle açtığı alanın dönüştürücü gücünü kendim deneyimlemekle kalmadım, annemle de paylaşma şansım oldu. Anneannemin ismi olan Ayşe’ye eşlik etmesi için verdiği Gül için ona tekrar tekrar teşekkür ederek, neden Gül ismini verdiğini – 50 yaşımda sormayı akıl ettiğimde – anlatırken yüzünde beliren o saf neşe ve mutluluğu tekrar tekrar hatırlayarak…

Yaptığı olağanüstü leziz ve besleyici yemeklerden ördüğü dantellere, yıllar boyu hepimize akıttığı Reiki enerjisinden hastayken eli aracılığıyla kurduğu güçlü iletişime, annemin elleri hep iyiliğe, şifaya, berekete, sevgiye hizmet etti. Bizi de hep bu alana davet etti.

Hastalığı süresince bu davet başka bir boyuta taşındı.

Sevgiyi seçmek mümkün

Yaşamı nasıl yaşayacağımıza dair her an bir seçim yapıyoruz. Her an. Her sözümüz, her davranışımız, her adımımız bir seçim barındırıyor. Her birinde tekrar tekrar sevgiyi seçmek mümkün. Ve bunu her koşulda yapmak mümkün. Annem bize en çok bunu öğretti – sağlığında da hastalığında da.

Şubat 2025'te, annemin 79. yaşını kutladığımız günlerde şöyle yazmışım dostlarıma:

"Annemin gizemli yolculuğu sürüyor. Konuşmaya başlasa kimbilir neler anlatacak bize – kimbilir bu derin sessizliğin içinde ne bilgelik katmanları kuşandı… Anneme baktığımda güzeller güzeli, zarif bir kuğu görüyorum – etrafında, bedeninde fırtınalar kopadursun, o ne yapıyor, ne ediyor sakin bir su bulup üzerinde zarifçe süzülmeye devam ediyor. Bizi de yanına davet ederek, şefkatli kanatlarını açıp hepimizi kucağında toplayarak. Öyle derin bir huzur, sevgi ve şefkat yayıyor ki etrafına. Fiziksel bedeninin kontrolünü büyük ölçüde kaybetmiş olabilir (en azından şimdilik) ama mevcudiyeti öyle güçlü ve öyle güzel ki… 9 aydır sesini duymuyoruz canım annemin (ve tabii çok özledik o güzelim sesi!) ama bilge varlığıyla ve sevgisiyle bizi sarıp sarmalamaya, yolumuzu aydınlatmaya devam ediyor."

Annem son anına kadar zarif bir kuğu olarak geçti tüm fırtınaların içinden. Ölümü de o zarafetle ve sükunetle karşıladı. En zorlayıcı anlarda dahi üzerinde süzülebileceğimiz sakin suların hep orada olduğunu; korku, kaygı ve öfke yerine sevgi ve şefkati seçmenin hep bir olasılık olduğunu an be an hatırlattı bize. Hatırlatmakla kalmadı, defalarca gösterdi, bu seçimin güzelliğini ve hediyelerini.

Bazıları anneme bakıp artık tam anlamıyla yaşamayan bir beden gördü. Hatta böylesi bir varoluşu bir çeşit işkence olarak algılayanlar oldu. Annem o kadar bağımsız ruhlu bir kadındı ki bana da sorsalar, "annenin en büyük kabusu nedir sence?" diye, "başkalarına muhtaç kaldığı bir yaşam" diyebilirdim. Ve annem bir anda hiçbir ihtiyacını kendisinin gideremediği, hiçbir (sözel) iletişim kuramadığı, desteksiz nefes dahi alamadığı, her anlamıyla "muhtaç" bir varoluşun içinde buldu kendini. Soyut bir yerden ben de bu durumu işkence olarak yaşadığını düşünebilirdim. Ama ona baktığımda gördüğüm şey bunun tam tersiydi. Annem son ana kadar çok huzurlu ve mutluydu. Ve bunu gören yalnızca ben değildim.

22 aylık yolculuğumuz boyunca pek çok hemşire, birbirinden habersiz, şu tür cümleler kurdu: "Nusreta Hanım nasıl oluyor da yattığı yerden ışık saçabiliyor? Bu odaya girince huzur buluyorum. Nasıl yapıyor bilmiyorum ama Nusreta hanım bize hep çok yardımcı oluyor!" Annemin ışıl ışıl varlığı ona temas eden herkese dokunuyordu. Dilara için bu ilişki daha da derindi: "Bazen kendime soruyorum, ben mi Nusreta hanıma bakıyorum, yoksa o mu bana bakıyor, diye." Aynı cümleyi ben de kurabilirdim…

Çok şanslıydık ki annemi takip eden iki doktor da (hastanede Dr. Süda Tekin, evde Dr. Demet Egeli) onu hastalığından önce tanımamış olmalarına rağmen bizim gördüğümüz yerden görebildiler ve çok iyi anladılar. Ölümünden bir süre sonra Süda hoca içtenlikle paylaştı: "İlk başlarda siz bana 'annem şöyle istiyor, böyle istiyor' dediğinizde bir anlam veremiyordum. 'Nasıl yani?' diyordum, 'yarı komada yaşayan, hiçbir iletişim kuramayan bir hastanın ne istediğini nasıl bilebilirsiniz ki?' Sonra anladım sizi. Gerçekten de Nusreta hanım ne istediğini çok iyi biliyor, bunu da bir şekilde aktarmayı başarıyordu."

Annem öyle derin bir teslimiyetle yaşıyordu ki bu yeni varoluş halini, ne acı, ne ağrı, ne diğer zorluklar onun zarif bir kuğu olarak süzülmesine engel olabiliyordu. Hepsi geliyor, geçiyordu. Her ne olursa olsun, annem kendi sakin suyunda süzülmeye devam ediyor, bizi de oraya davet ediyordu. İçinde bulunduğu durumla kavga etmeyince, etrafındakiler için de her şey kolaylaşıyor, ve hatta güzelleşiyor, sevgi özgürce akabiliyordu. Ölüme son adımını atarken dahi bunu yapabilmesi teslimiyetin doruk noktasıydı.

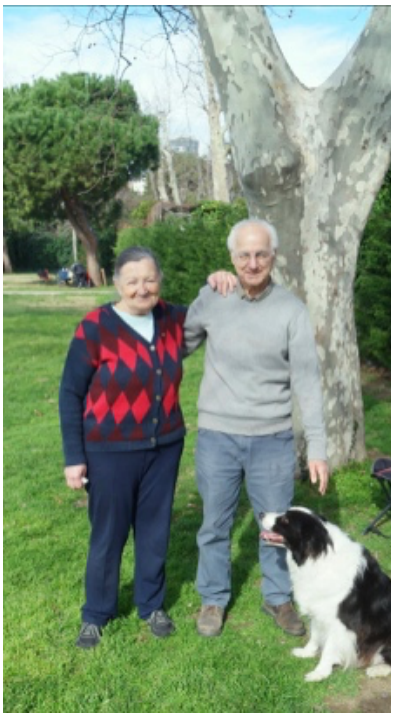
İlk haftalarında, hâlâ komada olan anneme şarkı söyleyerek geçirdiğimiz ziyaretlerin ardından Yoğun Bakım doktorlarımız soruyorlardı: "Nasıl gördünüz Nusreta Hanımı?" Babamla birlikte gülümsüyorduk ve "Çok iyi gördük, teşekkür ederiz!" diyorduk. Doktorlar çoğu zaman şaşkınlıklarını gizleyemiyorlardı. Bazıları rüya aleminde yaşadığımızı düşünerek annemin durumunun ciddiyetini, komadan çıkma olasılığının neredeyse hiç olmadığını, defalarca anlatma ihtiyacı duyuyorlardı.

"Sizi duyuyoruz," diyordum onlara, "annemin hiç uyanmayabileceğinin, her an bizimle vedalaşabileceğinin farkındayız. Ama bugün hâlâ hayatta ve bu sizin sayenizde. Bu duruma ve size müteşekkiriz." Şaşkın bakışlarla, "biz sizin gibi bir aile hiç görmedik" diyorlardı.

Doktorlarla hiç çatışmıyor değildik tabii. Hemfikir olmadığımız, ikna olmadığımız durumlarda son derece net ifade ediyorduk bunu. Ama niyetimiz belliydi: Onlara karşı değil onlarla (ve hemşirelerle, hastabakıcılarla) birlikte anneme alabileceği en iyi tedaviyi ve bakımı sağlamak için çırpınıyorduk. Anneme olan sevgimiz onları da çok etkiliyordu. "O bizi öyle güzel sevdi, bize hayatı boyunca öyle güzel baktı ki ne yapsak onun kadar olamayız" diyorduk.

Olamazdık ve olamadık tabii ama zarif kuğumuzdan öğrenmeye, ölüme gittiğini bildiğimiz yolda dahi her an sevgiyi seçebildiğimiz anları "neşe ve afiyetle" kutlamaya devam ettik. Canım Suada teyzemin her gün yorulmadan yaptığı besleyici yemekleri ve leziz tartlarıyla, İlke aracılığıyla keşfettiğimiz Mardin Kana'dan gelen mahlepli çöreklerimiz ve Süryani çayımızla, Bülent abinin

yaratıcı yemekleriyle, Özlem, Ali ve Hülya'nın sık sık gönderdikleri vegan yemeklerle, bizi evde ve hastanede hiç yalnız bırakmayan soframızı ve hayatımızı şenlendiren can dostlarımızla ne neşemiz ne afiyetimiz eksik kaldı.[ii]

55 yıl önce bugün, neşesi, afiyeti, en başta da sevgisi eksik olmayan bir eve doğdum. Annemle babam "sevgi"nin bir duygudan öte, gündelik bir pratik ve varoluşsal bir değer olarak görüldüğü bir aile yarattılar. Sevgi dilleri farklı olsa da onları – ve hepimizi – biraraya getiren ve birarada tutan ana değer sevgiydi. Pek çok kişiye naif gelebilecek bir sevgi denizinde yüzdük, yaşam boyu.

Bu 22 aylık yolculuğumuz boyunca, annem kadar, yaşamı sevgiyle çoğaltan canım babama hayranlığım da katlandı. Annemin yolculuğuna nasıl güzel eşlik ettiğini, onu her gün sevgiyle ve şefkatle nasıl sarmaladığını, her bir anı nasıl dolu dolu yaşadığını ve yaşattığını gördükçe daha bir hayran oldum bu yaşamda olmayı seçtiği kişiye ve büyütmeyi seçtiği aşka... Hayranlığımın katlandığı bir diğer kişi de canım teyzem Suada Mekiç oldu. Tekrar tekrar onur duydum bu anne-babanın, bu teyzenin evladı olmaktan.

Tabii biz de, her aile gibi, pek çok yarayla, çatışmayla, iniş-çıkış ve kavuşma-kopuş deneyimiyle yol alıyoruz hayatın içinde. Ne biz mükemmeliz, ne de aile kurumu. Birbirimizi kırdığımız, döktüğümüz pek çok an oluyor. Annemin bize verdiği çok sayıda hediyeden biri de biricik yaşam yolculuklarımıza ve kendi sınırlarımıza sahip çıkarak özgürleşme daveti oldu. Bazen bu davet "benim yaptığımı yapmayın" şeklinde geldi, bazen de büyük zorlukların içinde dahi nasıl sevgiyle sınır çizilebileceğini bizzat göstererek.

55. yaşımı tüm bu deneyimlerden süzülen derin bir şükran duygusuyla, neşeyle ve afiyetle karşılıyorum. Geçtiğimiz iki yıl daha da derinden idrak ettim ki yaşam yolculuğunun her bir anı kutlanası. Ve her bir anı dönüşüm olasılığını içinde barındırıyor. Değişmek, dönüşmek, yaralarımızı sarmak, büyümek, derinleşmek için hiçbir zaman geç değil! Elimizdeki en güçlü anahtar ise sevgi. Kendimize ve birbirimize sevgiyle bakmayı öğrendikçe, her bir an sevgiyi seçebileceğimizi hatırladıkça, dönüşüm de, hayatın kendisi de son nefesimize kadar neşe, afiyet ve kuğu zarafetiyle yaşanabiliyor.

Kendi doğumgünüm ve yaklaşan yılbaşı vesilesiyle, kendimizi, birbirimizi ve – onu paylaştığımız tüm canlarla birlikte – yeryüzünü sevgiyle sarmaladığımız bir yıl diliyorum hepimize.

Aramızdan çok erken ayrılan İrlandalı şair ve felsefeci John O'Donohue'nun annesi için yazdığı Beannacht isimli yılbaşı şiirinden uyarlayarak:

Yeryüzünün bereketi bizimle olsun
Işığın netliği bizimle olsun
Okyanusun akıcılığı bizimle olsun
Ataların koruyuculuğu bizimle olsun.

Ve bu sevgi sözleri
yumuşacık bir meltem gibi
sarıp sarmalasın bizi,
görünmez bir pelerin olup
korumaya alsın hayatımızı.

---

[i] Hastanede başlayıp evde devam eden – ve bazen çok zorlu geçen – bu uzun yolculukta anneme ve bize el vermiş tüm sağlık çalışanları bu hikâyenin asli parçaları. Onların zorlu hayatlarına, ehil ve şefkatli dokunuşlarıyla yarattıkları büyük farka tanıklık etmek bizi büyüten bir deneyim oldu. Her birine müteşekkiriz: Hastanenin Yoğun Bakım servisinde neredeyse üç ay boyunca her gün gördüğümüz, annemi çok kritik bir dönemeçte hayatta tutan ve iyileştiren doktorlarımıza; bakımı çok meşakkatli bir hasta olmasına rağmen anneme ihtimamla ve şefkatle bakan tüm Yoğun Bakım hemşirelerine ve hastabakıcılarına, Yoğun Bakım'a giriş-çıkış deneyimimizi neşeli ve sevgi dolu bir karşılaşmaya dönüştüren Damla ve Yağmur'a; Yoğun Bakım'dan başlayarak tüm yolculuğuna büyük bir ihtimamla eşlik eden, ehil müdahaleleri ve sıcak desteğiyle bizi her daim güvende hissettiren sevgili doktorumuz Dr. Süda Tekin'e; annemin beyin ameliyatını yapan ve aylar boyu ona ve bize büyük bir sabırla eşlik edecek olan Dr. İlker Alver'e; servise çıktıktan sonra kalbinden bağırsaklarına, akciğerlerinden beynine, midesinden tiroidine annemin bedeninin her türlü ihtiyacını karşılayan ve çoklu krizleri çözen tüm doktorlarına; ilk günden başlayarak olağanüstü bir destek sunan aile dostumuz Dr. Nefise Barlas Ulusoy'a; annemin bir yıldan fazla evinde yaşamını sürdürmesini mümkün kılan Dr. Demet Egeli'ye ve Mualla Akın'a; tedavi ve bakımdan duygusal desteğe uzanan etkileyici becerileriyle hem annemin hem bizlerin hastane (sonra da ev) deneyimimizi bambaşka bir seviyeye taşıyan Arzu, Batuhan, Büşra, Cansu, Ebru, Enes, Figen, Gizem, İlayda, İrem, Kevser, Mert, Mine, Samet, Semanur, Seray, Sevgi, Yağmur ve Yusuf hemşirelere ve dünyanın en şefkatli ve becerikli hastabakıcıları Özge, Hicran, Hatice ve Elif'e ve burada ismini anamadığım ama her birinden çok şey öğrendiğimiz, bakım ve ilham aldığımız onlarca sağlık çalışanına…

[ii] Şükran listem çok uzun. Bizi hastanede ve evde hiç yalnız bırakmayan Özlem, İlke, İris, Hülya, Filiz, Burcu, Derya, Ali, Güney, Hatice abla ve Ester başta olmak üzere bu zorlu yolculuk boyunca kalpten desteklerini hep içimde hissettiğim Alain, Arlene, Arman, Aylin, Ayşe, Berrin, Birsen, Burcu, Burcu Meltem, Cihan, Çağla, Cynthia, Didem, Dilan, Ebru, Esin, Ester, Ezgi, Fatih, Fatma, Fethiye, Feyyaz, Fulya, Gülseren, Güngör amca, Işık, İzzet, Marina, Meral, Mualla, Murat, Mustafa abi, Müge, Nadire, Nalan, Nayuk, Nazlı, Necdet, Nuran teyze, Özden, Özen teyze, Özge, Özgür, Öznur, Rebecca, Sema, Serap, Shaharzad, Rela, Sofia, Tarık, Tuba, Tülay, Yasemin, Yeşim ve Yvette'e yürekten teşekkür ederim. Her birinizin kalbimdeki yeri ayrı!